כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסוד שיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת וישלח ■ י"א כסלו ה'תשע"ב ■ 07.13.2011 ■ גליון מס' 150

תפוצה לכל קהילות ישראל

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

כסלו / הנשים במלחמת החשמונאים

כתב השולחן ערוך (תרע, א): "ונוהגות הנשים שלא לעשות מלאכה בעוד שהנרות דולקות"...

המשך בעמ' 2

שו"ת חורף

שאלה: סבי מתקשה בהליכה בדרכו לבית הכנסת. האם בימי הגשמים יוכל לקחת בשבת מטריה ואף יכתוב עליה "מטריית שבת"?...

המשך בעמ' 4

סיפור לשבת

אלף ריניש עבור פרי הבטן

בשולחנו הטהור, בסעודת מלוה מלכה הירבה כ"ק האדמו"ר מפוריסוב, המקובל רבי עקיבא רבינוביץ' שליט"א לספר על הרה"ק רבי ישכר דב מבעלז זי"ע...

המשך בעמ' 3

שביבים

- י"ט כסלו: גאולת האדמו"ר הזקן ממאסרו
- "נשבעת אני בחיי ראשי"
- ובתבערה ובמסה ובקברות התאוה
- על הקמפיין של רבני צוהר / תגובה
- צמצום הסיכון לאירוע מוחי

המשך בעמ' 4

פרשת וישלח

ואני אתנהלה לאטי

/ הרב יעקב הלוי פילבר

ליום ההילולא של הגרמ"צ נריה זצ"ל / י"ט כסלו

בדרכו לארץ ישראל חושש יעקב אבינו משתי סכנות, האחת סכנה קיומית מיידית **"פן יבוא עשו והכני אם על בנים"**, והשניה סכנה קיומית לטווח רחוק בגיבוש האומה הישראלית, ועם כל אחת מהן הוא מתמודד באופן אחר. עם הסכנה הקיומית המיידית הוא משתמש בשיקולים מציאותיים תוך נקיטת גמישות: "התקין עצמו לשלשה דברים לדורון, לתפלה ולמלחמה. **לדורון**, להלן (פסוק כא) ותעבור המנחה על פניו. **לתפלה** (פסוק ט) אלקי אבי אברהם, **למלחמה** והיה המחנה הנשאר לפליטה" (רש"י - בראשית לב ט). יתירה מזאת כדי להבטיח את הקיום המיידי של משפחתו הוא מוכן להשתמש אף בדברי חנופה כמו: "כה תאמרון לאדוני לעשו, כה אמר עבדך יעקב ... ואשלחה להגיד לאדוני למצוא חן בעיניך". ואח"כ כשקרב אל עשו כתוב: "וישתחו ארצה שבע פעמים עד גישתו אל אחיו". ולבסוף אף אמר לו: "על כן ראיתי פניך כראות פני אלקים", וכל זאת כדי להבטיח את הקיום המיידי כאן הוא מוכן להיות גמיש שלא יבוא עשו ויכהו אם על בנים. אבל כאשר יעקב צריך להבטיח את גיבושו של העם היהודי לעתיד הרחוק, לקראת היעדים שלפניו, כאן אין יעקב מתפשר, וכאשר עשו מציע לו לכאורה לסיים את הסכסוך באומרו: "נסעה ונלכה ואלכה כנגדך", כלומר בוא נעשה "שלום עכשיו" ונקים "מזרח תיכון חדש", כאן יעקב אינו מתפתה, הוא יודע שהבטחון הפיזי אינו המטרה היחידה של עם ישראל אלא יש לו מטרות לטווח ארוך, ו"עם הנצח אינו פוחד מדרך ארוכה", ועל כן הוא מודיע לעשו שהוא יתנהל בקצב שלו לבדו עם עצמו: "ואני **אתנהלה לאטי** לרגל המלאכה אשר לפני", יעקב יודע שאין מקריבים את יעודי העתיד תמורת שקט מדומה לשעה.

ההיסטוריה חוזרת על עצמה, ומעשה אבות סימן לבנים, גם בתקופתנו בשוב עמנו לארץ ישראל הוא נתון בשני מאבקים, מאבק על הקיום המיידי, ולא רק במובן הפיזי, אלא גם במובן היהודי, ומאבק על הדמות היהודית העתידית של עם ישראל. מורי ורבי **הרב משה צבי נריה**, (שבימים אלו (יט' כסלו) הוא יום פטירתו) בפעילותו למען עם ישראל הלך בדרכו של יעקב אבינו, גם הוא פעל בשני המסלולים: המסלול האחד לתת תשובה מיידית לבעיות ההווה של הנוער הדתי, שבימים שלפני הקמת המדינה נסחף בהמוניו אחר הזרם החילוני, ששטף בהווי החיים שלו וברעיונותיו את הצעירים הדתיים, שנתקפו ברגשי נחיתות מול סביבה חילונית מיליטנטית ובוטחת. באותה שעה תלמידים בישיבת "מרכז הרב", כמו מייסד בני עקיבא יחיאל אליאש ועמו הרב נריה לא הרימו ידיים, אלא הלכו לקראת הנוער לארגן אותו במסגרת דתית, ובמסלול הזה הם מצאו לנכון להתפשר ולהתגמש, להסכים אפילו לריקודים משותפים של בנים ובנות, ושאר פעילויות שהיו חיקוי לנעשה בתנועות הנוער החילוניות, וכשבאו על כך בבקורת היה אומר הרב נריה שהוא מעדיף שהצעיר הדתי ילך ל"נוער העובד" עם כיפה, מאשר יצטרף ל"נוער העובד" החילוני ויהפך לחילוני גמור, ועם זאת בה בשעה דאג הרב נריה להפיח בהווי של בני עקיבא רוח יהודית ואמונית, בתכנים ושירים שעיצבו צעיר ציוני עם גאווה דתית.

אבל הרב נריה בפעילותו הציבורית לא דאג רק לבעיות שעה מיידיות של הצעיר הדתי, אלא בה בשעה פעל גם לעיצובו לטווח רחוק, וזאת בהקמת הישיבה בכפר הרא"ה, שהתרחבה לרשת גדולה של ישיבות בני עקיבא לבנים ואחר כך נוספו להם אולפנות לבנות בכל מרחביה של ארץ ישראל. וכאן נהג הרב נריה כיעקב אבינו בשעתו, שלא היה מוכן להתפשר עם רוח השעה, אלא הקפיד להקים מסגרת חינוכית אוטנטית, שתכשיר טיפוס של בן תורה המעורב בחייה הממלכתיים של מדינת

ישראל. מאז עברו למעלה מחמישים שנה, ומאז התחוללה מהפיכה תורנית בחברה הישראלית, המקיפה מאות אלפי צעירים וצעירות, הורים וסבים, דורות ישרים יבורכו. המפעל החינוכי הזה לא הוקם ביום אחד, כיעקב אבינו גם הרב נריה התנהל לאיטו, בהרבה סבלנות ואורך רוח, לפעמים בודד גם בביתו הציבורי שלו, אבל המשיך בעקשנות ונחישות, ואת פירות מסירותו אנו רואים כיום לתפארת מדינת ישראל. ההנהגה הכפולה של יעקב אבינו צריכה ללוות אותנו גם כיום, מחד להיאבק על קיומה של "היהדות" בחיי יום יום, כאן יש מקום גם לפוליטיקאים הנוהגים בגמישות ולהתפשר בדברים שאינם הלכתיים ועקרוניים, לקיים "פעמים שביטולה של תורה זהו יסודה" (מנחות צט ב), אבל בה בשעה יש להיערך במקביל לפעולות לעיצוב העתידי של מדינת היהודים, כאן מקומם של הרבנים, ראשי הישיבות ואנשי רוח, ובמסלול הזה אין מקום לפשרות וקיצורי דרך וגם אם הדרך רצופה בקשיים יש לנהוג כיעקב אבינו בשעתו שאמר: "ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים עד אשר אבוא אל אדוני שעירה", ועם העשייה הזאת כולנו תפילה ותקווה

כסלו / הנשים במלחמת החשמונאים

/ הרב שמואל ברוך גנוט
מח"ס ויאמר שמואל, שלהי דקייטא
אלעד

כתב השולחן ערוך (תרע, א): "ונוהגות הנשים שלא לעשות מלאכה בעוד שהנרות דולקות", וביאר הבית יוסף: "טעמן כדי שיהא להן הכירא שאסור להשתמש לאורן". והמשנה ברורה הביא בשם מגן אברהם בשם מטה משה: "דוקא נשים, לפי שנעשה נס על ידיהם כדלקמיה ס"ב בהג"ה". ובסעיף ב' כתב הרמ"א שיש לאכול גבינה בחנוכה, לפי שהנס נעשה בחלב שהאכילה יהודית את האויב. וכתב המשנה ברורה: "היא הייתה בתו של יוחנן כהן גדול, והייתה גזירה שכל ארוסה תבעל לטפסר תחילה, והאכילה לראש הצוררים גבינה לשכרותו וחתכה את ראשו וברחו כולם".

והנה התוספות במגילה (ד, א) הביאו את דברי הרשב"ם שכ' שעיקר הנס נעשה על ידי יהודית בחנוכה, והקשו התוספות שמלשון "אף הן היו באותו הנס", משמע שהיו טפלים להנס ולא עיקרו, ועל כן פירשו שהכוונה שהנשים סבלו אף הן מאד מגזירות היונים, והיינו כוונתו לגזירה הנ"ל ולמש"כ הרמב"ם ש"פשטו ידם בממונם ובבנותיהם". וכן הר"ן שם כתב שעל ידי מעשה יהודית "ברחו כולם", וכן כתבו עוד ראשונים.

האם הנשים היו דומיננטיות במלחמת החשמונאים?

ויש להתפלא, שהרי בקורות דברי אותם ימים, ובמגילת אנטיוכוס, מובא שהמלחמה והנס נעשו על ידי הגברים, ובמגילת אנטיוכוס ובמקורות נוספים כלל לא מוזכר מעשה יהודית. וא"כ גם אם נאמר שהיה נס חשוב להצלחת המערכה על ידי יהודית, ועל כן הנשים לא עושות מלאכה, עדיין ייקשה מדוע האנשים עושים מלאכה, והרי הנס נעשה גם על ידם?!

ואכן ישנם מספר נוסחאות חשובות למעשה יהודית. בנוסחת המדרש שהדפיס הרב ב"מ לוין (ירושלים ת"ש) אנו למדים שעיקר הצלחת המלחמה נעשתה על ידי כריתת ראש המלך היווני על ידי יהודית, ורק משום כך הצליחו להתיש את היוונים. וכן הוא בספר המעשיות לרבינו ניסים גאון ז"ל. ובגרסת המדרש המובאת בשאילתות דרב אחאי גאון (מכת"י, תרכ"א, ש"י מירסקי) מובא שבאה בתו של חשמונאי להינשא, ומכיון שחששה מגזירת "להגמון תחילה", נהגה בחוסר כבוד וחילקה משקה לכל המסובים וכו', וכעסו אחיה עליה, והשיבה להן: "מדוע תכעסו על מעשי, הלא בהמשך אצטרך ללכת להגמון הרשע", ומיד התעוררו יהודה ואחיו החשמונאים לצאת למלחמה, וע"כ נפתחה המלחמה. ובהמשך מתאר רב אחאי גאון בשם מדרש שהייתה אישה נוספת בשם יהודית וכו', ככל המעשה הנודע, וכתב שע"כ ניצחו ישראל להיוונים. א"כ לפי"ז אכן עיקר הנס נעשה על ידי יהודית, ולא על ידי הגברים אשר בבני חשמונאי, וגם תחילת המלחמה נסובה על סמך התעוררות אחותם של בני חשמונאי, שעוררה אותם על המעשים השפלים שנעשים על ידי היוונים. ואמנם, במגילת אנטיוכוס, כלל לא מוזכרים הנשים במלחמה ותוצאותיה, וכל הנס דשם נעשה על ידי האנשים.

ואולם, במגילת אנטיוכוס מובא)בכמה גרסאות שם(המעשה דבתו של מתתיהו שעוררה אותם על ידי מעשיה ודבריה לצאת למלחמה.ולפי זה י"ל שדוקא נשים מפסיקות מעשיית מלאכה, מפני שהן גרמו לתחילת המלחמה וסיבבו את הנס כולו.

עיקר הנס: עצם התעוזה ללחום

וראיתי מה שכתב מורי ורבי הגאון הצדיק, רבי גדליה אייזמן זצוק"ל, שעיקר נס חנוכה היה בכך שהחשמונאים החליטו לצאת למלחמה נגד הצבא היווני האדיר, שזהו גופא נס ופלא, להתעורר ולהילחם בצבא החזק ביותר בעולם באותם הימים. וממילא, אכן, התעוררות זו באה על ידי אחותם ושפיר שייך לקרות הנס ע"ש הנשים, וכאמור.

ויתכן שאף אם נאמר שהנס נעשה על ידי האנשים, מ"מ רק הנשים קיבלו על עצמן להמנע ממלאכה בשעה שהנרות דולקות, כיון שהאנשים הם אלו שמדליקים את הנרות, וציון הנס נעשה על ידיהם, והאנשים הרי גם אומרים בשעת ההדלקה את "נרות הללו קודש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד" וממילא זוכרים הם שאין להשתמש לאורם. וגם בני הבית שלא מדליקים כעת נרות, מ"מ ידליקו לכשיגדלו בביתם, ומשא"כ נשים, שאינן מדליקות נרות כלל, הן משתתפות באזכור הנס על ידי מניעתן ממלאכה.

ויש קצת להעיר, שהרי הדלקת הנרות נועדה לזכור את נס פך השמן ולא את נס המלחמה (ועי' במאירי ובמעשה רוקח ריש הלכות חנוכה

שכתבו שהדלקת היום הראשון הוא על נס המלחמה, והאריכו בזה ואכ"מ). ונשים הרי אינן בתורת הדלקת המקדש, דאינן מחויבות בשקלי הקודש ובקרבנות ציבור, כנודע. וא"כ מה שייך שיימנעו ממלאכה בשעת הדלקת הנרות, שנועדו לזכור את נס פך השמן. ויש ליישב בפשיטות דסוף סוף על ידי נס המלחמה זכינו לנס פך השמן, וז"פ.

יאשתו כגופו' - מדוע דוקא בנרות חנוכה?

ואגב, אבוא העיר"ה דהנה מצינו בפוסקים (והובא במשנ"ב) שאישה אינה מדליקה לבדה נרות ומשתתפת בהדלקת בעלה מפני ש"אשתו כגופו". (ונודעים בזה דברי החתם סופר, שכיון שמדליקים נרות בפתח הבית, אין דרכה של אישה לצאת החוצה, שהרי "כל כבודה בת מלך פנימה", ולכן התקנה הייתה שבעלה ידליק בעבורה). ונראה דכיוון דכל המלחמה החלה בעקבות גזירת "להגמון תחילה" שתכליתו ביטול היחוד בין איש לאשתו, על כן אנו מדגישים דוקא בהדלקת נרות החנוכה ש"אשתו כגופו".

סיפור לשבת

אלף רייניש עבור פרי הבטן

{בשולחנו הטהור, בסעודת מלוה מלכה הירבה כ"ק האדמו"ר מפוריסוב, המקובל רבי עקיבא רבינוביץ' שליט"א לספר על הרה"ק רבי ישששכר דב מבעלז זי"ע לקראת יום ההילולא שלו. קטעים מדבריו קיבלנו באדיבותו של ימינו בקודש, הרב משה מאלר הי"ו. סמוך ליום ההילולא הפיצו אלמנטים קיצוניים ביותר ביהדות החרדית דברים בשם הגרי"ד מבעלז זי"ע כאילו התבטא, וזאת בהסתמך על "חסיד ישיש", ואמר, כי "בטח ארץ ישראל לא תחזיקם ותקיאם, ויהיה להם סוף שחור ולא ישאר בידם". הכוונה כמובן לציונים. אין ספק כלל שהרבי מבעלז מעולם לא התבטא כך וכי אדמו"רי בעלז תמיד לימדו אך ורק סנגוריה על היהודים בכל מקום ומקום. יש ים של עדויות כתובות, בעיקר מפי השמשים של האדמו"רים כי רק טוב דיברו על ישראל / שאול שיף.}

הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע נילווה אליו כאשר נסע ברכבת. באחת התחנות המתינו לו אלפי חסידים. היה דוחק רב, והקהל נדחק לקבל את פניו. נעמד הרה"ק מבעלז ליד חלון הרכבת, הגביה ידיו לברכת שלום, ו"חמישים שוטרים לא היו יכולים לעשות סדר כזה כפי שהוא עשה". זאת, מרוב גודל היראה שנפלה על כולם בראותם אותו, והתקיים בו הכתוב "וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליך ויראו ממך", כזה פחד ד' ויראת שמים נפל על כולם כשראו את אותו צדיק.

*

ומעשה באישה שהייתה צריכה ישועה להיפקד בבנים, ובאה אל הרה"ק מבעלז זי"ע. היא הייתה כבר מבוגרת, והגבאי יעץ לה שתתן לרבי אלף רייניש כפדיון, הון רב בימים ההם. והוסיף הגבאי: הרבי בוודאי לא ירצה לקבל סכום כזה, על כן תכניסי את הכסף בתוך הקוויט'ל, על שולחנו ותברחי החוצה. עשתה האישה כדברי הגבאי, הכניסה את הכסף הרב בתוך הקוויט'ל ורצה החוצה. כשפתח הצדיק את הקוויט'ל וראה את הסכום הגבוה, נשתנתה צורתו ואמר: מה עושים כעת? הורה הצדיק למשמשו לרוץ אחריה ולקרוא לה, אולם הגבאי אמר שהיא כבר רחוקה מרחק רב ואי אפשר להשיגה. נענה הצדיק: הלא אם לא תהיה לה, לאישה הזאת ישועה, יהיה כאן חילול ד'! שהרי קיבלתי ממנה כסף כה רב ! ואכן, זכתה האישה להיוושע.

*

היה זה בתקופת מלחמת העולם הראשונה, כשכל הרבנים הוצרכו לברוח מבתיהם. ברח גם הרה"ק מבעלז אף הוא מביתו. בדרכו, הגיע למקום אחד, ואז הגיע מברק, שהיה כתוב בשפה של הגויים. הכול דאגו מה כתוב במברק זה, מי יודע איזו ידיעה יש בו. שאלו, מי יודע לקרוא את הכתוב במברק, אם יש להמשיך ולברוח אם לאו, ואיש לא ידע להבין את הכתוב בו. לאחר זמן, הגיע אברך אחד ואמר שהוא יודע לקרוא את השפה הזו. תמה הרה"ק מבעלז ושאל אותו: מהיכן יודע אתה שפה זו? וכי אביך הניח לך ללמוד שפה של נכרים? כל כך נזדעזע אותו צדיק, שלא הניח לו לקרוא את המברק, ויתר על ידיעת המצב המלחמתי, ורק רתח ותמה: כיצד יתכן שאברך יידע שפה של גויים? מכאן יש לנו ללמוד עד כמה יש להיזהר בכל העניינים הללו.

*

יהודי אחד התגורר כאן בצפת, אשר הכרתיו, רבי זיידל העלער, נכדו של רבי שמואל העלער זצ"ל (רבה של צפת). הדבר היה בימי מלחמת העולם, כאשר נסע עם אמו לעיר וינה לצורך רפואתה, והיה אז הרה"ק מבעלז זי"ע בעיר ההיא. מפאת המלחמה, קיבל כל אחד רק לחם יבש (טרוקענע) ותו לא. הרהר החסיד בדעתו: האם בזה אקבל את החג, בלחם יבש? לפתע פתח הרה"ק מבעלז זי"ע וקרא: היכן הוא הבחור מצפת? מיהרו וקראו לו. אמר לו הצדיק: אתה תאכל עמי, על שולחני, ומה שאוכל אני תאכל גם אתה. בכך "תורצה קושייתו"...

המשך בעמוד הבא...

*

בליל פסח, כאשר היה מחלק את האגוזים והשקדים לכל הנכדים והנכדות, היה מסתכל ובוחן היטב כל אחד מהילדים שנכנס אצלו, שהילדות תבואנה מלובשות כראוי במלבושי הצניעות המהוגנים, וכל אימת שראה מישהי מהנכדות שלא הייתה לבושה בלבוש הראוי, לא נתן לה את האגוזים והשקדים עד אשר הלכה להחליף את מלבושיה, ואז קיבלה ממנו את האגוזים. אמר אז הצדיק למשמשו שיזכור לאחר החג שיש לתקן את אותו בגד.

הרה"ק מבעלז זי"ע נהג לחזור תמיד על מאמר השל"ה הק' זי"ע שכשם שהגוף הינו מלבוש לנשמה, כן גם מלבושי האדם גם הם מלבושי הנשמה. על כן, כשלובשים מלבושים שאינם ראויים, עוטפים בזה את הנשמה במלבושים שאינם טובים, ולהיפך, כאשר מקפידים על לבושים הגונים, עוטפים בזה את הנשמה במלבושים טובים.

היה זה בראש השנה, קודם התקיעות, הורה הצדיק למשמשו להכריז שהנשים שמלובשות שלא כראוי, שתלכנה לביתן להחליף בגדיהם, והורה להמתין לשובן לתקיעת השופר.

שו"ת חורף
הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

לייזער מילר מניו יורק שואל: בשעתו הרב התייחס לסוגיית שימוש במטרייה בשבת. לצערי איני זוכר את פסיקת הרב בעניין חשוב זה. האם הרב יכול לענות לשאלתי המאוד קונקרטית: סבי מתקשה בהליכה והוא איטי בדרכו לבית הכנסת. האם בימי הגשמים יוכל לקחת בשבת מטריה שאותה יקצה לשבת כבר ביום ששי, ואף יכתוב עליה "מטריית שבת"?

תשובה: נראה שאין היתר בדבר.

ביאור: ראשית יש לציין שמתוכן דברי השואל משמע שדעתו היא שאיסור נשיאת מטריה בשבת היא בגלל שהמטריה היא "מוקצה", וההפך הוא הנכון שבגלל שאסור לשאת מטריה בשבת, ממילא היא נהפכת להיות "מוקצה" בשבת.

ולעצם העניין: הנה איסור נשיאת מטריה בשבת במקורו הוא משום עשיית אהל בשבת, ואף שהיו חכמים שצידדו להתיר ולומר שאין בכך משום עשיית אהל[א], ואף שבימינו שיש מהמטריותשנפתחות במשיכה אחת ויש היתר גדול בדבר מדין "כסאטרסקל" המבואר בשו"ע[ב] כמבואר בחזו"א[ג], מכל מקום נתקבל ונתפשט האיסור בכל תפוצות ישראל, וכבר כתב החזו"א בטעם הדבר "ומה שיש לדון הוא משום תיקון מנא... וגם אוושא מילתא טפי וניכר בו עובדאדחול וגורם פרצה, והרי אסרו כילה מפני שאינן בני תורה, והרי הדבר מסור לחכמים לגדור גדר במקום הפרצה, וזה יותר חמור מאיסור פרטי ליחיד, כי זה גדר לעם כולו ולדורות" עכ"ל, ולכן נראה שאין להתיר דבר זה, ובפרט שיש אפשרויות אחרות כגון מעיל גשם וכובע מתאים.

ואף שמצינו בכמה מקומות בפוסקים, דדברים האסורים משום עובדאדחול, אם נייחד את הכלי רק לשבת (ויהיה בו גם היכר שהוא רק לשבת) שפיר דמי[ד] מ"מ נראה שבנידון דידן אין בכך היתר, ובפרט שבחזו"א כתב טעמים אחרים מלבד עובדאדחול.

כמובן שבמקום שאין עירוב כשר, הדבר בלא"ה אסור משום איסור הוצאה והכנסה.

א - עיין שו"ת חתם סופר או"ח סי' ע"ב, ודעת החכם בשו"ת נודע ביהודה (או"חתנינא) סי' ל', ואף הנו"ב עצמו (שם) צידד להתיר באופן שהמטריה פתוחה מע"ש אם לא משום מראית עין

ב - או"ח סימן שט"ו סעיף ה' (ועיין בבה"ל שם סעיף ח' ד"ה "טפח")

ג - או"ח סימן נ"ב ס"ק ו'

ד - עיין במגן אברהם סימן שכ"ז ס"ק א', וכן בבה"ל בסי' של"ח סעיף א' ד"ה "והואיל והכלי מיוחד לכך" ועוד, ומקורו בגמ' שבת קמ"ז עמוד ב'

שביבים
/ שאול שיף

י"ט כסלו: גאולת האדמו"ר הזקן ממאסרו

כתב מייסדה של תנועת חב"ד, "האדמו"ר הזקן" בעל התניא והשולחן ערוך, רבי שניאור זלמן מליאדי זי"ע:

"...ברם כגון דא צריך להודיע, כי יום אשר עשה ד' לנו יום יט כסלו, יום ג' שהוכפל בו כי טוב, (שהוא גם) יום הילולא רבא של רבינו הקדוש נ"ע (הסתלקות רבי דובער, הרב המגיד הגדול ממזריטש זי"ע), וכשקריתי בס' תהילים בפסוק "פדה בשלום נפשי", קודם שהתחלתי פסוק שלאחריו, יצאתי בשלום מ-ד' שלום.

"כל ימי שבתו של רבנו הזקן במבצר הפטרופבלי, היו ועדות מיוחדות אוספות ומעבדות את חומר המלשינות נגדו ואחר כך חקרוהו ודרשוהו. החקירות והדרישות התקיימו לא במבצר, אלא במועצה החשאית וכל פעם היו מובילים אותו מן המבצר אל "המועצה" לשם חקירה ודרישה. נהר הניבה מפסיק בדרך שבין המבצר ל"מועצה", והיה פקיד מיוחד מעביר אותו בסירה את הניבה.

כ"ק האדמו"ר רבי יוסף יצחק (הרייי"ץ) נ"ע סיפר:

"באחד הימים, בנסעם בסירה, רצה רבנו הזקן לקדש את הלבנה, וביקש את הפקיד להעמיד את הסירה. הפקיד מיאן. ויאמר לו רבנו הזקן: אם אחפוץ, אוכל בעצמי לעכב את הסירה מהילוכה. לאחר שהפקיד עדיין סירב, עמדה פתאום הסירה מאליה. הרבי אמר אז את המזמור "הללו את ה' מן השמים" (שאומרים בשעת קידוש לבנה, לפני הברכה) אך את הברכה עצמה לא אמר, והסירה זזה ממקומה.

כשרבנו הזקן ביקש שוב את הפקיד לעכב את הסירה, שאלו הפקיד מה תתן לי עבור זה? ונתן לו רבנו הזקן ברכה, כתובה בפתק. בעצם כתב יד קודשו, ואז העמיד הפקיד את הסירה ורבנו הזקן קידש את הלבנה.

אותו פקיד עלה אחר כך לגדולה והאריך ימים בעושר וכבוד. הפתקא של רבנו הזקן הייתה משובצת אצלו במסגרת של זכוכית עבה ומקושטת בזהב והיה מוקירה ומעריצה מאוד.

החסיד הידוע, רבי דוב זאב מיקטרינוסלב, ראה את אותה פתקא אצל בנו של אותו פקיד וקרא את הכתוב בה.

בספרו סיפור זה, הוסיף כ"ק אדמו"ר (הריי"ץ) נ"ע שבילדותו התפלא: מכיוון שרבנו הזקן כבר העמיד בעצמו את הסירה, מדוע לא אמר גם את הברכה, ולא היה צריך להיזקק לטובתו של הגוי? אך כשהתבגר והעמיק בחסידות הבין שזהו עניין גדול בעבודה, ושכך מוכרח היה רבנו הזקן לעשות. כי מצווה צריך לקיים דווקא כשהיא מלובשת בדרכי הטבע ולא על ידי נסים שלמעלה מן הטבע. ברם, סיים, כללות העניין שכתב יד קודשו של רבנו הזקן ימצא אצל גוי, היא אחת מפליאות תמים דעים יתברך ויתעלה".

(ספר התולדות)

"נשבעת אני בחיי ראשי"

מאסרו של האדמו"ר הזקן השפיע מאוד על בריאותם של בני ביתו. הרבנית, בניו ובנותיו ואף נכדו רבי מנחם מענדל (בעל הצמח צדק) שהיה אז בן תשע שנים. הנה מבלי להתחשב שהיו מעונים וחולים, היו מתענים כל הימים ואומרים תהלים בציבור ומבקרים בבית העלמין על קברה של בת האדמו"ר הזקן מרת דבורה לאה ע"ה זת"ע.

רק הסבתא, אם האדמו"ר, הרבנית רבקה - אף כי גם היא הייתה חלושה ומעונה, בכל זאת הייתה מחזקת את רוח כולם בתוקף דעתה, ברוחה השוקט ובשכלה הזך. בשבת קודש פרשת וישלח התעלף פעמיים כ"ק אדמו"ר האמצעי, רבי דובער, בנו של האדמו"ר הזקן, מרוב חולשה וצער. ותאמר אם האדמו"ר: נשבעת אני בחיי ראשי אשר כן יהיה כאשר הגיד לי אבי (מעולם האמת) שבשבוע זה יצא בני ,אביך, ממאסרו.

וכאשר נשבעה כן היה.

ובתבערה ובמסה ובקברות התאוה

לרגל יום ההילולא של המגיד הגדול ממזריטש, יט כסלו, הנה מדברי תורתו:

בספר פתגמין קדישין בשם הגאון הקדוש רבי דב בער, הלא הוא המגיד הגדול ממזריטש ז"ל, על הפסוק (דברים ט') "ובתבערה ובמסה ובקברות התאוה מקציפים הייתם את ה'", דהאדם צריך לפשפש תמיד במעשיו, לא רק לעשות תשובה על עוונותיו שעשה, אלא גם אם קיים המצוות כראוי כרצון הבורא יתברך שמו בדחילא ורחימא, בלי שום פניה, בלתי ל-ה' לבדו. ולא לעבוד את ה' בתערובות טוב ורע, ויבכה ויתחנן שהשי"ת יפקח עיניו לראות התערובות רע שנתערב בהטוב שלו, שיתקן אותם.

וזה שכתוב: "ובתבערה": אפילו בשעה שאתם בהתלהבות גדולה לעבודת הי"ת, "ובמסה": כשאתם עומדים בנסיונות הרבה למען שמו יתברך, "ובקברות התאוה": אפילו ששברתם תאותכם לרע, ורק לעבודתו תאוה נפשכם, אף-על-פי-כן תפשפשו בחיפוש אחר חיפוש במעשה ידיכם הטובים והישרים אם הם באמת לאמתו, כי יכול להיות שגם באלו "מקציפים הייתם את ה'", שהם מלאים פניות, נמצא שאת עצמכם אתם עובדים ולא את הי"ת. וזה שאנו אומרים וטהר לבנו לעבדך באמת, וכה נזכה כולנו לעבוד ה' הנכבד והנורא באמת, אמן כן יהי רצון.

(מליצי אש)

על הקמפיין של רבני צוהר / תגובה

הקמפיין של רבני צוהר מעצבן ומתנשא, צריך להבין שרבני צוהר עשו דבר חמור מאד לענ"ד.

וזה מתבטא בשני דברים:

א) גזלת פרנסתם של רבני ארץ ישראל - אין שום סיבה בעולם שהרב יערוך לבני הזוג את החופה בהתנדבות! החתן והכלה משלמים טבין ותקילין לכל נותני השירותים כסף מלא (מהתקליטן ועד המלצר וכולי וכולי) ורק הרב צריך לעשות את עבודתו בהתנדבות? הרי הרב למד הרבה שנים בשביל להיות רב, עבר מבחנים, וכעת זה עיסוקו ומזה פרנסתו, מדוע שדווקא הוא שאחראי על החלק הכי חשוב בחתונה, דווקא הוא ייעשה זאת בהתנדבות?? על כל חתימה של עו"ד או רו"ח אנו משלמים כסף מזומן, ורק החתימה של הרב היא הפקר?? ופתאום באים רבני צוהר ואומרים 'אנו עושים זאת בהתנדבות' (וכמובן שכל ישראלי ממוצע שיכול להשיג רב בחינם יעדיף זאת על פני רב אחר) מעשה שכזה הוא גזלה ממש ובמעשה זה הם עושקים את רבני ארץ ישראל! כמובן כל זה אמור באופן שאכן הרב רשאי לקחת כסף עבור החופה והקידושין, כגון בחתונה שהיא לא לתושבים שגרים בתחום ריבונותו, או כגון ברב שהוא לא רב עיר, אבל הוא רשאי לערוך חופות וקידושין כי יש לו הסמכה לכך, ולכן הוא לא מחויב לעשות זאת מתוקף תפקידו, וודאי שהוא צריך וחייב לקחת כסף עבור השירות שהוא נותן [וכמובן לתת קבלה]

ב) רבני צוהר מבזים ורומסים את כבודם של הרבנים האחרים - דבר שבא לידי שיא בקמפיין הנוכחי, אבל לא רק עכשיו, לאורך כל הדרך הם אומרים אנחנו נחתן אתכם בלי כסף, לאמור אנחנו לא תאבי בצע כמו אותם רבנים 'שחורים', כמו"כ הם אומרים אנחנו נחתן אתכם באווירה נוחה ונעימה, לאמור לא כמו אותם שחורים שעושים זאת בצורה אפורה וקודרת וכולי וכולי אין ספור דוגמאות. כנראה שיש כמה זוגות שבמקום להתחתן בקפריסין התחתנו כדת משה וישראל בזכות רבני צוהר, אבל זה בא על חשבון פגיעה רמיסה השפלה ברני ארץ ישראל. ומצוות וחסדים כידוע לא עושים על חשבון אחרים ובכה"ג הוא מצווה הבאה בעברה (וגם על המצווה שבדבר אפשר להתווכח הרבה אבל נניח לזה) וע"ז לפי דעתי הם עתידים לתת את הדין בזה ובבא.

סוף דבר, לענ"ד יש להתבטא ביתר חריפות נגד רבני צוהר, וכל מי שיש לו אפשרות והזדמנות לעשות משהו בנידון (לבאר לרבני צוהר את חומרת מעשיהם) מחויב לעשות זאת ואשריו ואשרי חלקו.

כמובן שכל זה לא נוצר מכלום, ובאמת יש לרבנים ה'שחורים' סטיגמה לא טובה בקרב הציבור החילוני, ומן הסתם דימוי זה לא נוצר 'על ריק' ויש להלין על כך שישנם רבנים שאינם מכבדים את הרבנות ואת עצמם, ומזלזלים בציבור (איחור לחופה, אינו מתכונן כראוי

לעריכת החופה, לא נותן קבלות [חילול ה' גדול מאד וכולי) אבל לא זו הדרך!

(אברך כולל בשרון / ומרצה תורני)

ויבורך חמדת לבבי, העתונאי ל-ה' ותורתו, ר' ידידיה מאיר הי"ו, על הדברים הכל כך קולעים וכל כך נכונים, שכתב בטורו השבועי בעיתון "בשבע", על הקמפיין של רבני צוהר.

צמצום הסיכון לאירוע מוחי

באחרונה פורסמו תוצאות מחקר מקיף, בכתב עת היוצא לאור מטעם אגודת הלב האמריקנית, על הקשר בין תזונה לבין שכיחות אירוע מוחי. המחקר נעשה בהולנד ונטלו בו חלק למעלה מ-20 אלף משתתפים. במחקר שנמשך 10 שנים, נבדקה השאלה, כמה אנשים מבין משתתפי המחקר קיבלו אירוע מוחי במהלכו, ונבדק הקשר של שכיחות האירועים לאכילת ירקות ופירות מקבוצות שונות.

המשתתפים במחקר מלאו שאלון לגבי שכיחות הצריכה של 178 מזונות שונים. הירקות והפירות חולקו לארבע קבוצות לפי צבעיהם: ירוקים ובכללם ירקות עלים ירוקים כהים, חסה וכרוב. כתומים-צהובים, בעיקר הדרים. אדומים - סגולים כמו סלק, ולבנים כמו תפוחי עץ ואגסים.

בשנות המעקב היו בקרב משתתפי המחקר 233 מקרים של אירוע מוחי. הסיכון היותר נמוך נמצא אצל אוכלי המזונות הלבנים: תפוחי עץ ואגסים בעיקר, אך גם בננות וכרובית. נמצא שהסיכון ללקות באירוע מוחי היה ב-52 אחוז פחות אצל אוכלי הכמות היותר רבה של מזונות אלו, לעומת אותם שאכלו את הכמות היותר מועטה. אין זה אומר שצריך לפסול ירקות מצבעים אחרים. אלה אמורים לעזור נגד סרטן, מחלות לב ומחלות רבות נוספות.

(ד"ר מרדכי הוכברג / נס ציונה)

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים בדוא"ל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il